נד: הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

אלא רמו ליבמה שאסורה בחיי בעלה מגין. דכיון דשריא רחמנא אחר מיתה אין סברא לומר דאסירא בחיי בעלה דלא מיסתבר שהיה בא הכתוב לומר דאחי עשה ודחי לא תעשה שיש בו כרת אי לאו דמוכח קרא בהדיא:

בזכור מהו. הא דלא ילף זכור וכתמה מהקישא דרבי יונה מפוס דאת מקורה הערה כתיב והעלו לא שייך בהו מקור ועוד דאפקינהו בקרא דמולך אי נמי מפוס דזכור וכתמה לא חסיר ביאה דאין דרך ביאה בכך ולהכי בפרק אלו נבעלין מיתות (סנהדרין נד:) צריך לזהירה ועוגם לשוכב ונשכב בזכור אע"ג דבעלמא לא בעי קרא לחייב האשה הנשכבת: **אמרו** לי מתה אשתך בו'. כתלמא הוה סני אלא קמ"ל דאף על פי שיש ערבוב שכל המשמן שלשלת אמוה וצריך להוציא האסורות לא גזרינן הכי דשרינן אטו הכי דאסירן.

צרותיהן. איצטריך אע"ג דס"ד דמוטב שיתלוך הצרות גזירה שלא יחלוך לשניה או רביעית: מאשת

ביומי תליא מילתא אשת אח בבנים תליא רחמנא אלא פריך הכי מה לנדה ואשת אח שכן אין אוסרן מתירן תאמר באשת איש שאוסרה מתירה אלא [1]אמר ר' יונה ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע אמר קרא [2]כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות העושות הוקשו כל העריות כולן לנדה מה נדה בהעראה אף כל בהעראה ואלא נדה דכתיבא גבי אשת אח למה לי לכדרב הונא דאמר רב הונא רמז ליבמה מן התורה מנין מנין הא כתיב [3]יבמה יבא עליה אלא רמז ליבמה שאסורה בחיי בעלה מנין האי סברא היא מדאמר רחמנא לאחר מיתת בעלה שריא מכלל דבחיי בעלה אסורה ודלמא לאחר מיתת בעלה מצוה בחיי בעלה רשות אי נמי לאחר מיתת בעלה אין בחיי בעלה לא [4]ולאו הבא מכלל עשה עשה אמר קרא [5]ואיש אשר יקח את אשת אחיו נדה היא וכי אשת אחיו נדה היא אלא כנדה מה נדה אף על פי שיש לה היתר לאחר מכאן [6]בשעת איסורא בכרת אף אשת אח [נמי] אף על פי שיש לה היתר לאחר מכאן [7]בחיי בעלה בכרת אלא העראה דכתיבא גבי אחות אב ואחות אם למה לי לכדבעא מיניה רבינא מרבא [8]המערה [9]בזכור מהו בזכור [10]משכבי אשה כתיבא אלא המערה בבהמה מהו אמר ליה אם אינו ענין להעראה דכתיבא גבי אחות אב ואחות אם דאתיא בהקישא מדרבי יונה [11]תנהו ענין להעראה דבהמה מכדי בהמה חייבי מיתות בית דין היא מאי טעמא כתיב להעראה דידה גבי חייבי כריתות לכתוב גבי מיתת בית דין ונילף מיתת ב"ד ממיתת ב"ד [12]איידי דכוליה קרא לדרשא אתי כתיב ביה נמי הא מילתא לדרשא מאי דרשא דתניא [13]ערות אחות אביך לא תגלה [14]בין מן האב בין מן האם אתה אומר בין מן האב בין מן האם או אינו אלא מן האב ולא מן האם ודין הוא חייב כאן וחייב באחותו מה אחותו [15]בין מן האב בין מן האם אף כאן בין מן האב בין מן האם או כלך לדרך זו חייב כאן וחייב בדודתו מה דודתו [16]מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם נראה למי דומה דנין איסור הבא מאליו מאיסור הבא מאליו ואל תוכיח דודתו שאין איסור הבא מאליו או כלך לדרך זה דנין קרובי האב מקרובי האב ואל תוכיח אחותו שקרובי עצמו תלמוד לומר ערות אחות אביך לא תגלה בין מן האב בין מן האם [17]ערות אחות אמך לא תגלה בין מן האב בין מן האם למה לי למכתבא באחות אב למה לי למכתבא באחות אב שכן יש לה חיים אבל אחות אם אמר רבי אבהו צריכי דאי כתב רחמנא באחות אב שכן ודאית אבל אחות אם אימא לא ואי כתב רחמנא באחות אם שכן ודאית אבל אחות אב אימא לא צריכא ודודתו דפשיטא ליה לתנא דמן האב ולא מן האם מנא ליה אמר רבא אתיא דודו דודו כתיב הכא [18]ערות דודו גלה וכתיב התם [19]או דודו או בן דודו יגאלנו מה להלן מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם והתם מנלן אמר קרא ממשפחתו יגאלנו [20]משפחת אב קרויה משפחה אם אינה קרויה משפחה והדתנן [21]אמרו לו מתה אשתך ונשא אחותה מאביה מתה ונשא אחותה מאמה מתה ונשא אחותה מאביה מתה ונשא אחותה מאמה מותר בראשונה ובשלישית ובחמישית ופוטרות צרותיהן ואסור בשניה וברביעית ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה ואם בא על השניה לאחר מיתת הראשונה מותר בשניה וברביעית ופוטרות צרותיהן ואסור בשלישית ובחמישית אלמא

קטורה מבחוצל ומלכה בת בתואל מתנה וכאוכן נשא את מלכה והלך למדינת הים אמרו לו מתה אשתך ונשא את רבקה שהיא אחותה מאביה מזרו ואמרו לו מתה רבקה ונשא את שרה אחותה מאמה אמרו לו מתה שרה ונשא את יוכבד אחותה מאביה אמרו לו מתה יוכבד ונשא את דינה אחותה מאמה מזרו ואמרו לו כולן קיימות: **מותר בראשונה.** במלכה אשאנו: **ובשלישית. ובחמישית.** שרה לפי שרבקה לא היו קדושין קידושין וביאתה באונס הוא ומותר בשרה אחותה דתנן (לקמן דף נז.) נושאין על האונסה: דינה ואע"פ שהיא אחות יוכבד הרביעית לפי שביאת יוכבד פיתוי היא ואינה קידושין מפני שהשלישית היו קידושין קידושין: **ופוטרות צרותיהן.** אם מת ואנשו האחין לאחת מהן פוטרות צרותיהן: **ואסור בשניה.** מפני הראשונה וברביעית מפני השלישית: אלמא

ביומי תליא מילתא. אפי' אם מת האוסרה שפקקה דם בראייה ראשונה אסורה כל שבעה: **בבנים תליא.** אם יש לה בנים אפילו מת אחיו: **אין אוסרן מתירן.** אין כח באוסר להתיר אלא דבר אחר מתירה ימיס מתירין את הנדה ואשת אח כשהוא ערירי: **הוקשו כל העריות לנדה.** שהרי כאן הוקשו כולן זו לזו ונדה כתובה בפרשת עריות[1] הלכך בהעראה יליפינן כולהו מנדה: **נדה דכתיב גבי אשת אח.** דיליפינן מיניה לעיל[2] הערראה לאשת אח מנדה: **כחיי בעלה.** אם גירשה אחיו: **ואלו הבא מכלל עשה עשה.** אבל כרת ליכא: **משכבי אשה.** וכיון דבאשה הוי הערראה משכב ממילא איתקרא בזכור דהא בזכור כתיב[3] משכבי אשה: **המערה בבהמה.** שלא גמר ביאתו: ואחות אב ואחות אם אלו מחייבי מיתות הן דלא כתיבא בהו מיתה: **ליכתבה במיתה בית דין.** כגון באמו וחמותו ולימא נמי אם אינו ענין להו דאתיא בהקישא דר' יונה תנהו ענין לבהמה: **איידי דכוליה קרא.** דכתיב באחות אב ואחות אם בפרשת קדושים תהיו[4] לדרשא אתא כדתניא לקמן דכתיב ביה נמי הערראה אלא לזרוק לדרשא דבהמה: **ערות אחות אביך.** קרא לאחרי מות קמא נקט: **כין.** שהיא אחות אביך מן האב בין מן האם: **מה אחותו כין מן האב כין מן האם.** דכתיב[5] בת אביך או בת אמך: **מה דודתו מן האב ולא מן האם.** שאם היה דודו אחי אביו מן האב ולא מן האם שם דאתיא בהקישא דתנהו ענין לבהמה: **דודתו אין איסורה בא עליו מאליו.** אלא על ידי קדושי דודו: **ולא תוכיח אחותו.** וכיון דלא נפקא לן מדיגא תלמוד לומר מקרא שני בפרשת קדושים תהיו ערות אחות אביך ואחות אמך לא תגלה[6] ואין צריך להזהיר שכבר הזהיר ולא הוה ליה לאשמועינן אלא עונש כדעבד באשת אח ובאחותו אם כי יקח אחיו ואחות אמו עונש יפול וקרא יתירא הוא לרבות אחות אביו מן האם ואחות אמו מן האם: **למה לי למכתב.** הלי קרא יתירא בתרוייהו לכתוב בחדא ותיתי אידך מינה: **יש לה חיים.** דמשפחת אב קרויה משפחה דכתיב ויתילדו על משפחותם לבית אבותם (במדבר ג): אחות אם ודאי קרוביהו אבל אחות אב אף כאן מן האב ולא מן האם: ר"ג **ממשפחתו יגאלנו משפחת אב קרויה משפחה כו':** והא דתנן **אמרו לו מתה אשתך כו'.** כגון דינה בת לאה מיעקב ויוכבד בת לאה מאלעזר ושרה בת אלעזר מקטורה ורבקה בת

תוספות ישנים

אם שאין לה בנים היתר בחיי אוסרן. נראה כשעת הדם ואשת אח בחיי בעלה: מותרה בראשונה ובשלישית ואינו אסור כה מטעם דנשואין (דבריה נד:) לא הוו כלום מטעם הראשונה ובאמתה הוי כמו אלטפה ואמרי' נשאלין על האונסה דאם אנס אשה אינו אסור בקדושיהה והשתא מייתי מהכא דאף מן האם אסורה מדקאמר אסור בעניה דיקא ובעלישית שרי משום דאין קדושי שניה כלום. הא לי הוה שרי בשניה הוי אסור בשלישית מפני שהיא אחותה אע"ג דשלישית הוי אחות שניה מן האם לגבי. ובי"ה דס"ד לאתויי ולאוסיפי בהכיא אלא דוחק מביאה דמשמע דאף מן האם אסורה. דקאמר מתה הראשונה מותר בשניה וברביעית ואסור בשלישית

מוסף רש"י

מכל התועבות האלה. בפרשת עריות כתיב (קדושין סז:). **בזכר משכבי אשה כתיבא.** ימאי קא מבעיא ליה כל דמחייב נאשה מחייב נמי בזכר (סנהדרין נד:) אמרו לו מתה אשתך ונשא אחותה מאביה. אלא מתמה. מזרו ואמרו לו מתה השניה ונשא אחותה של שניה מאמה יצא מאביה. ומתלאת שלישית רחוקה מן הראשונה ולא קרובתה היא, מזרו ואמרו לו מתה ונשא אחותה של שלישית זו מאביה יצא מאמה, נמצאת רביעית רחוקה מן השניה וכל שכן מן הראשונה. מזרו ואמרו לו מתה ונשא אחותה מאמה ורחוקה מן השלישית, ואחר כך אמרו לו מלן קיימות (לקמן נז:). מותר בראשונה ובשלישית ובחמישית. שאין קרובות זו לזו, אע"ג שהשלישית אחות השניה היא, שרי. דקדושי שניה לא תפסי, דאחות אשה היא יהיא לה כאונסה ומפותה ונשא נמה, דלא אסרה תורה אלא אחות אשה ויבמה דקדושין אלו אשה היא, וכן חמישית אף על פי שהיא אחות הרביעית מותרת דאחיל ותפסי קדושי שלישית

תורה אור השלם

1. כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות העשות מקרב עמם:
ויקרא יח כט
2. כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה:
דברים כה ה
3. ואיש אשר יקח את אשת אחיו נדה הוא ערות אחיו גלה ערירים יהיו:
ויקרא כ כא
4. ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא:
ויקרא יח כב
5. ערות אחות אביך לא תגלה שאר אביך הוא:
ויקרא יח יב
6. ערות אחות אמך לא תגלה כי שאר אמך הוא:
ויקרא יח יג
7. ואיש אשר ישכב את דדתו ערות דודו גלה חטאם ישאו ערירים ימתו:
ויקרא כ כ
8. או דודו או בן דודו יגאלנו או משאר בשרו ממשפחתו יגאלנו או השיגה ידו וגאל:
ויקרא כה מט

תוס' חד מקמאי

בעלמא: **תניא** ערות אחות אמך לא תגלה בין מן האב בין מן האם. (ודמן האם), אשה אל אחותה לא תקח בין מן האב בין מן האם ערות אחי אביך לא תגלה אל אשתו לא תקרב דודתך היא מן האב ולא מן האם דאתייא דודו (דודו) כתיב הכא דודתך היא וכתיב התם או דודו או בן דודו יגאלנו מה להלן מן האב ולא מן האם הכתיב ממשפחתו יגאלנו ומשפחת אב קרויה משפחה ומשפחת אם אינה קרויה משפחה ומה שכתב הרב אלפס בענין הערראה אשה לבעלה כבר כתבתי בקדושין סברת האחרים הוספת על סברת הרב ז"ל ולפי סברת הרב ז"ל משמע דביאה בלא חופה קונה לירושה וליטמא לה ובמ' נערה שנתפתתה (כ"ח:) תניא נמי אי שהיתה לה חצר בדרך ונכנסה עמו לשם נשואין אע"פ שכתובתה בבית אביה ופתה בעלה יורשה. בד"א ליורשה אבל

מסורת הש"ס

א) לעיל ח. קידושין סז: כריתות כ:, ב) (לקמן נו: סח. עב: סעמים מא: זבחים לד. מילק עח.), ג) סנהדרין נה. ד) (מפחים סו: לקמן עד. סוטה ג. ב"ק נא. פ. פר. פח. יע"ש שטועות ז. יח. סנהדרין עג:), ה) (ב"ב קט: קי:), ו) לקמן לז., ז) (ויקרא יח), ח) (ע"ל), ט) (ויקרא יח), י) (ויקרא כ), כ) (ויקרא יח), ל) (ויקרא כו).